

Versnel en faciliteer de Transitie naar een Circulaire Economie

Een circulaire economie draagt bij aan klimaatdoelen en strategische autonomie

FME en haar leden willen bijdragen aan het behalen van 55% minder CO₂-emissie in 2030 en strategische autonomie. De milieudruk van productie en producten moet omlaag. Primaire grondstoffen moeten we niet verbruiken maar hergebruiken¹. Dit kan door te sturen op waarde behoud van producten en de materiaalkringloop te sluiten.

De circulaire economie heeft in Nederland volgens PBL een reductiepotentieel van ca. 4 - 7 Mton mondiale CO₂ eq². TNO komt zelfs uit op 7,2 Mton³. De maakindustrie kan daar met 2,2 Mton substantieel aan bijdragen⁴. Een circulaire economie draagt bij aan de strategische autonomie van Europa en Nederland. Circulaire businessmodellen staan nog in de kinderschoenen en vragen verdere ontwikkeling. Hergebruik en reparatie van producten zijn vaak complexer en duurder dan inzameling en recycling. Daardoor is de circulaire businesscase in veel gevallen nog niet positief. Om dit succesvol te maken, is structureel budget noodzakelijk.

FME roept het kabinet daarom op om tenminste € 500 miljoen per jaar te reserveren voor een SDE++-regeling voor circulaire producten en processen waarvan € 100 miljoen in de maakindustrie. Deze middelen kunnen effectief worden benut door ze slim te combineren met bestaande klimaat- en defensiebudgetten. Benoem één minister die klimaatbeleid en circulariteit kan combineren binnen één begroting.

FME Roept op tot de volgende acties:

- Maak circulaire businessmodellen sneller rendabel

Benut de systematiek van bestaande instrumenten zoals de SDE++ regeling om de onrendabele top van circulaire investeringen te dekken. Dit is mogelijk met € 500 miljoen, bekostigt en in combinatie met middelen van het klimaat- en defensiebeleid. Dit draagt bij aan ca. 7 Mton

¹ Primaire grondstoffen of 'virgin' grondstoffen zijn basismaterialen die voor de eerste keer worden gebruikt in een product, bijvoorbeeld direct na delving of raffinage.

² PBL 2022: [Hoe kan circulaire-economiebeleid bijdragen aan de klimaatdoelstelling?](https://publications.tno.nl/publication/34638843/vMmAsg/witmond-2021-bijdrage.pdf)

<https://publications.tno.nl/publication/34638843/vMmAsg/witmond-2021-bijdrage.pdf> en PBL 2025 [Integrale Circulaire Economie Rapportage](#)

TNO <https://publications.tno.nl/publication/34638843/vMmAsg/witmond-2021-bijdrage.pdf>

⁴ <https://www.fme.nl/nieuws/fme-en-metaalunie-sturen-advies-circulaire-economie-aan-kabinet>

minder CO₂-emissie. Alloceer hiervan € 100 miljoen voor de maakindustrie. De milieudruk van de sector kan met 7% dalen ten opzichte van 2016 en 2,2 Mton CO₂ reduceren.

- Zorg voor een Europees gelijk speelveld

Nederland staat in de top 3 van Europa qua energiekosten. Een ongelijk speelveld leidt niet tot verduurzaming maar verlies van investeringen en vertrek van bedrijven. Nederland heeft duurzame energie-intensieve bedrijven nodig om de metaalkringloop in Nederland en Noordwest-Europa te sluiten. Zonder basismetaleen is er geen metaalrecycling in Europa en daarmee dalen ons verdienvermogen en strategische autonomie. De CO₂-emissie neemt niet af. De benodigde producten zal Nederland immers blijven gebruiken en moeten importeren. De emissies in Nederland (Scope 1- en 2 CO₂ emissies) zullen dalen maar worden vervangen door de import van CO₂ gekoppeld aan de metaal- en andere producten (Scope 3 emissies).

- Focus op de E in CE

Het verdienenmodel voor circulaire productie en producten in Nederland is vaak nog niet winstgevend. Arbeid is duur en materiaal relatief goedkoop, met als gevolg dat er nog veel vervanging plaatsvindt waar hergebruik mogelijk is. FME pleit daarom dat er meer financiële middelen vrijkomen die bedrijven ondersteunen op het gebied van circulair ontwerp, reparatie en refurbishment. Deze extra financiële middelen kunnen worden ingevuld op basis van de SDE++ regeling die de onrendabele top van de investering verlaagt ⁵.

- Verhoog strategische autonomie

Kritieke grondstoffen zoals: dysprosium, lithium, germanium en strategische grondstoffen zoals staal, koper en aluminium zijn nodig voor o.a. windmolens, elektrisch vervoer, defensie en hightech equipment. Deze grondstoffen zijn daarom essentieel voor de energietransitie en defensie- en hightech producten. Geopolitieke spanning met o.a. China en de claim van de VS op Groenland zet de leveringszekerheid van kritieke en strategische grondstoffen onder druk. Geef het Nationaal Materialen Observatorium meerjarig budget en de opdracht bedrijven actief te ondersteunen bij het signaleren van leveringszekerheidsproblemen en het nemen van maatregelen.

- Maak uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) effectief in de uitvoering.

Producenten en importeurs van producten moeten recycling doelen halen waarbij ze afhankelijk zijn van andere actoren in de keten. Leg daarom andere actoren zoals: gemeenten, Retail bedrijven en de afval- en recycling sector ook wettelijke verplichtingen op.

- Vergroot de vraag naar circulaire producten

Het is belangrijk dat er een grotere markt ontstaat voor circulaire producten. Het is daarom belangrijk om consumenten en bedrijven beter te bereiken met financiële middelen uit bestaande subsidies⁶ zoals DEI+, EKOOP en MIA/Vamil. De rijksoverheid kan zelf ook een belangrijke launching customer zijn om circulaire productie meer schaal te geven. FME pleit voor het beter uitvoeren van het inkoopproces volgens bestaande regels en de MVI-criteria door

⁵ https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20241010/motie_van_het_lid_gabriels_over_2/document3/f=vmhifmrosgx4.pdf

⁶ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/circulaire-economie/financiele-steun-bij-circulaire-projecten>

(semi) overheden, voor meer toezicht en transparantie op dit proces⁷. Dit stimuleert investeringen in circulaire productieketens en innovatie door een robuuste afzetmarkt te creëren.

Bronnen:

[Verkenning Brede Welvaart – circulaire economie, gedrag en beleid](#)

[IOPEU Monitoring](#)

[Beleid en uitvoering MVI](#)

[Gas and electricity market reports](#)

[Financiële steun bij circulaire projecten](#)

[Environmental impacts of extraction and processing of raw materials for the energy transition](#)

[Bijdrage circulaire economie aan de klimaatopgave](#)

[CO2-reductie van circulaire maatregelen](#)

⁷ <https://www.pianoo.nl/nl/themas/maatschappelijk-verantwoord-inkopen/beleid-en-uitvoering-mvi>